

L E G E

pentru modificarea și completarea Legii nr. 123-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale

---

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 123-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 23–24, art. 31), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Preambulul se completează în final cu textul „ , precum și a Directivei 2004/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 aprilie 2004 privind măsurile de garantare a securității aprovizionării cu gaz natural, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 127 din 29 aprilie 2004”.

2. Articolul 1 va avea următorul cuprins:

„Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în: instituirea unui cadru legal pentru funcționarea eficientă a pieței gazelor naturale și desfășurarea activităților specifice sectorului de gaze naturale în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului; stabilirea unor măsuri menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale, astfel încât să fie asigurată buna funcționare a pieței gazelor naturale; stabilirea de atribuții și responsabilități pentru participanții la piața gazelor naturale, precum și punerea în aplicare a procedurilor nediscriminatorii, specifice pentru garantarea securității aprovizionării cu gaze naturale conforme standardelor naționale.”

3. Articolul 2:

la litera k), cuvintele „către consumatori” se substituie cu cuvintele „consumatorilor finali”;

articolul se completează cu literele m) și n) cu următorul cuprins:

- „m) accesul reglementat al terților la rețelele de gaze naturale;
- n) evaluarea conformității gazelor naturale.”

4. Articolul 3 alineatul (2):

la litera b), cuvântul „operatorului rețelei” se substituie cu cuvântul „operatorilor rețelelor”;

la litera d), cuvintele „unui cadru favorabil” se substituie cu cuvintele „unor condiții favorabile”;

litera e) se completează în final cu cuvintele „, , la operarea sistemului de gaze naturale”;

alineatul se completează cu literele g) și h) cu următorul cuprins:

„g) asigurarea unei capacități suficiente în rețeaua de transport al gazelor naturale și a unei capacități suficiente de producere și interconexiune cu rețelele de transport al gazelor naturale din țările vecine în scopul funcționării stabile și fiabile a sistemului de gaze naturale;

h) stabilirea unor măsuri menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali și procesul de evaluare a conformității.”

5. Articolul 4:

noțiunea „acces la rețea” se completează în final cu cuvintele „prin intermediul instalațiilor de racordare”;

după noțiunea „consumator noncasnic” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*consum excesiv de gaze naturale* – consum zilnic de gaze naturale în perioada sezonului rece (din luna octombrie și până în luna martie), care depășește cu minimum 20% nivelul consumului mediu zilnic înregistrat în perioadele climatice reci constatate statistic la fiecare 20 de ani, având drept consecință crearea de dezechilibre în rețeaua de transport al gazelor naturale;

contract de procurare a gazelor naturale pe termen lung – contract de procurare a gazelor naturale încheiat pe un termen mai mare de 10 ani;”;

la noțiunea „furnizare”, după cuvintele „inclusiv revânzare”, se introduc cuvintele „către consumatori și/sau către locurile de consum aflate în proprietatea furnizorului”;

la noțiunea „furnizor de ultimă opțiune”, cuvântul „reglementate” se substituie cu cuvintele „stabilite inclusiv prin intermediul obligațiilor de serviciu public”;

la noțiunea „instalație GNL”, cuvintele „servicii auxiliare și instalații de depozitare” se substituie cu cuvintele „servicii de sistem și depozite de stocare”, iar cuvintele „pentru depozitare” – cu cuvintele „pentru stocare”;

după noțiunea „instalație GNL” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„instalație de producere – ansamblu de instalații și de conducte ale producătorului, necesare activității de extragere a gazelor naturale ca zăcămint natural sau activității de producere a gazelor naturale în mod artificial, cu aducerea parametrilor gazelor naturale în conformitate cu condițiile normative stabilite pentru livrare în rețeaua de gaze naturale;

instalație de racordare – instalație de gaze naturale prin care se face legătura dintre rețeaua de gaze naturale și instalația de utilizare, instalația de producere, depozitul de stocare sau instalația GNL;”

noțiunea „instalație de utilizare” va avea următorul cuprins:

„instalație de utilizare – ansamblu de instalații de gaze naturale ale consumatorului final destinat utilizării gazelor naturale;”

noțiunea „întreprindere integrată pe verticală” va avea următorul cuprins:

„întreprindere integrată pe verticală – întreprindere sau grup de întreprinderi care pot exercita controlul una asupra alteia sau în cadrul cărora o persoană sau aceleași persoane pot, direct sau indirect, să exercite controlul conform prezentei legi și care desfășoară cel puțin una din activitățile de stocare, de transport, de distribuție și cel puțin una din activitățile de producere sau de furnizare a gazelor naturale, inclusiv a GNL;”

la noțiunea „obligații de serviciu public”, după cuvintele „în sectorul gazelor naturale” se introduc cuvintele „în interes economic general”, iar cuvintele „tarifele de furnizare a gazelor naturale către consumatori” se substituie cu cuvintele „tarifele și prețurile la gazele naturale”;

noțiunea „plată pentru racordare” se exclude;

noțiunea „punct de delimitare” va avea următorul cuprins:

„*punct de delimitare* – locul în care instalațiile de gaze naturale ale consumatorului final se delimitează, în baza dreptului de proprietate, de instalațiile întreprinderii de gaze naturale sau locul în care instalațiile întreprinderilor de gaze naturale se delimitează în baza dreptului de proprietate;”

după noțiunea „punct de delimitare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*punct de racordare* – punct fizic din rețeaua de gaze naturale la care se racordează instalația de utilizare, instalația de producere, depozitul de stocare sau instalația GNL prin intermediul instalației de racordare;”

noțiunea „racordare” va avea următorul cuprins:

„*racordare* – realizare de către operatorii rețelilor de transport sau operatorii rețelilor de distribuție a instalației de racordare a unui solicitant, potențial producător, operator al depozitului de stocare, operator al instalației GNL sau consumator final, și punere sub presiune a instalației de producere, a depozitului de stocare, a instalației GNL sau a instalației de utilizare;”

la noțiunea „rețea de distribuție a gazelor naturale”, după cuvintele „la rețeaua de transport al gazelor naturale” se introduc cuvintele „și la depozitele de stocare, la instalațiile de producere, la instalațiile GNL, după caz;”, iar cuvintele „punctul de delimitare de instalația de utilizare, care servesc în ansamblu la distribuția gazelor naturale pînă la punctul de delimitare de instalația de utilizare” se substituie cu cuvintele „punctul de racordare”;

la noțiunea „servicii auxiliare”, cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelilor”;

la noțiunea „servicii de sistem”, cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelilor”;

la noțiunea „sistem de gaze naturale”, cuvîntul „utilaje” se substituie cu cuvîntul „instalații”, iar cuvintele „instalații de utilizare” – cu cuvintele „instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali”;

la noțiunea „sistem interconectat”, cuvântul „serie” se substituie cu cuvântul „ansamblu”, iar cuvintele „prin intermediul unui sau mai multor interconectori” se exclud;

după noțiunea „sistem paușal” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„situație excepțională pe piața gazelor naturale – situație imprevizibilă care, la nivel național, poate conduce la dezechilibru între cererea și oferta de gaze naturale, determinată de:

a) diminuarea volumelor de gaze naturale importate cu mai mult de 20% față de cererea de gaze naturale;

b) înregistrarea unor temperaturi extrem de joase pe teritoriul întregii țări sau în regiuni însemnate ale țării, în decurs de 7 zile consecutive, în perioadele climatice reci constatate statistic la fiecare 20 de ani, ceea ce conduce la un consum excesiv de gaze naturale;”

la noțiunea „stocare a gazelor naturale”, cuvântul „depozitare” se substituie cu cuvântul „stocare”, iar cuvântul „depozitarea” – cu cuvântul „stocarea”;

la noțiunea „stocare în conductă”, cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”;

după noțiunea „stocare în conductă” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„tarif de racordare – tarif reglementat, achitat de solicitant operatorului rețelei de transport sau operatorului rețelei de distribuție pentru acoperirea costurilor de racordare, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;”

la noțiunea „transport al gazelor naturale”, după cuvintele „fără a se include furnizarea” se introduc cuvintele „și serviciile de transportare internațională a gazelor naturale în regim de tranzit”.

6. La articolul 5:

alineatul (1):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) asigură securitatea energetică a statului, inclusiv pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali, prin crearea, în caz de

necesitate, a unor întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de distribuție sau de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate;”

alineatul se completează cu literele d¹) și m) cu următorul cuprins:

„d¹) aprobă Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale;”

„m) aprobă reglementări tehnice care stipulează cerințele esențiale aplicabile gazelor naturale.”

la alineatul (2):

după cuvintele „unui sau mai multor furnizori” se introduc cuvintele „, inclusiv în situațiile excepționale pe piața gazelor naturale”;

alineatul se completează în final cu textul: „Raportul va cuprinde, de asemenea, informații cu privire la impactul măsurilor luate, capacitatea de stocare, durata contractelor de furnizare a gazelor naturale, încheiate de către întreprinderile de gaze naturale pe termen lung, și, în special, durata rămasă (cu excepția informațiilor ce constituie secret comercial), gradul de lichiditate a pieței de gaze naturale, precum și informații cu privire la cadrul de reglementare, în scopul oferirii de stimulente adecvate pentru investiții noi în explorare și producție, în stocare, în activitatea cu GNL și în transportul gazelor naturale.”

articolul se completează cu alineatele (3) și (4) cu următorul cuprins:

„(3) Anual, pînă la 1 martie, Guvernul aprobă componența Comisiei de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, care se convoacă de către președintele ei. Criteriile de selecție a membrilor acestei comisii, rolul și funcțiile ei se stabilesc printr-un regulament aprobat de Guvern.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează reglementări tehnice care stipulează cerințele esențiale aplicabile gazelor naturale.”

7. Legea se completează cu articolul 5¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 5¹. Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale

(1) Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale se elaborează de către Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața

gazelor naturale în baza propunerilor înaintate de către operatorii rețelelor de transport și de către alți participanți la piața gazelor naturale și este obligatoriu pentru toți participanții la piața gazelor naturale. Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale urmează a fi revizuit anual și aprobat de Guvern pînă la data de 1 mai.

(2) La elaborarea Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale se ține cont de:

a) existența capacității depozitelor de stocare și a volumului necesar de gaze naturale în acestea, precum și de existența investițiilor necesare pentru asigurarea capacității depozitelor de stocare în situații excepționale;

b) capacitatea de extracție din depozitele de stocare;

c) necesitatea asigurării de către operatorii rețelelor de transport a capacității de transport a rețelelor de transport al gazelor naturale pentru a face posibilă preluarea și direcționarea volumelor de gaze naturale spre zonele de risc, precum și de necesitatea extinderii rețelelor de transport al gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a consumatorilor finali din zonele respective;

d) flexibilitatea sistemului de gaze naturale;

e) necesitatea de a stimula încheierea de contracte cu clauze de întrerupere a furnizării;

f) posibilitatea utilizării, în baza programului național prevăzut la lit. p), a unor combustibili alternativi de rezervă în instalațiile industriale și de producere a energiei;

g) existența și dezvoltarea capacității interconectorilor pentru asigurarea schimburilor transfrontaliere de gaze naturale;

h) necesitatea de a stimula cooperarea operatorilor rețelelor de transport cu operatorii sistemelor de transport al gazelor naturale din țările vecine pentru coordonarea livrărilor de gaze naturale;

i) necesitatea coordonării activităților de livrare a gazelor naturale între operatorii rețelelor de transport și operatorii rețelelor de distribuție;

j) producția internă de gaze naturale;

k) flexibilitatea producției interne de gaze naturale;

l) flexibilitatea importului de gaze naturale;

m) posibilitatea diversificării surselor de aprovizionare cu gaze naturale;

n) existența contractelor de procurare a gazelor naturale pe termen lung;

o) necesitatea optimizării investițiilor în infrastructură pentru extinderea capacităților de transport, înlocuirea conductelor cu durata de exploatare expirată în vederea reducerii pierderilor de gaze naturale și asigurării securității în alimentarea cu gaze naturale, precum și pentru importul de gaze naturale prin terminale de regazificare și prin conducte;

p) prevederile Programului național privind limitarea și/sau sistarea furnizării gazelor naturale, elaborat de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, aprobat de Guvern și publicat în

Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ce conține și lista consumatorilor finali întreruptibili și ordinea în care va fi limitată și/sau sistată furnizarea gazelor naturale pentru aceștia, tipul și, după caz, cantitățile de combustibili alternativi ce vor fi utilizate de consumatorii finali pe perioada întreruperii.

(3) La îndeplinirea atribuțiilor sale privind aplicarea Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale, Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale ține cont de:

a) măsurile imediate luate de participanții la piața gazelor naturale ca reacție la diminuarea majoră a aprovizionării cu gaze naturale;

b) alte măsuri aprobate de Guvern privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale în situațiile excepționale pe piața gazelor naturale.

(4) La asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale, întreprinderilor de gaze naturale nu le pot fi stabilite obligații excesive și disproporționate.”

8. La articolul 6, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Terenurile proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale se transmit în folosință, cu titlu gratuit, operatorilor rețelelor de transport sau operatorilor rețelelor de distribuție pentru efectuarea lucrărilor necesare construcției sau exploatării rețelelor de gaze naturale.”

9. La articolul 7, alineatul (3) se abrogă.

10. Articolul 8 alineatul (1):

la litera b), cuvântul „sistează” se substituie cu cuvântul „suspendă”;

la litera c), cuvântul „sistată” se substituie cu cuvântul „suspendată”;

literele e) și g) vor avea următorul cuprins:

„e) aprobă metodologia de calculare și de aplicare a tarifelor reglementate la serviciile de stocare, de transport și de distribuție a gazelor naturale, a tarifului pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, precum și a tarifului final la gazele naturale furnizate de furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate, inclusiv a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul presiunii din rețelele de gaze naturale;”

„g) supraveghează și monitorizează respectarea de către titularii de licențe a principiului costurilor și cheltuielilor necesare și justificate, inclusiv la calcularea și la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate desfășurate pe piața gazelor

naturale. Cheltuielile stabilite ca fiind necesare și nejustificate, în condițiile prezentei legi, nu se iau în calcul la aprobarea tarifelor pentru activitățile reglementate;”

la litera h), cuvintele „operatorului rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorilor rețelelor”;

alineatul se completează cu literele h¹) și k¹) cu următorul cuprins:

„h¹) acordă, la comercializare pe piața internă, statut de prioritate gazelor naturale extrase ca zăcămint natural sau produse în mod artificial pe teritoriul Republicii Moldova, cu condiția ca prețurile propuse să nu depășească prețul mediu de import al gazelor naturale și în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului de gaze naturale. Producătorii gazelor naturale pot obține statut de prioritate pe piața internă la comercializarea gazelor naturale doar în cazul conectării la sistemul centralizat;”

„k) aplică principiul procurării și al dispecerizării prioritare a gazelor naturale extrase ca zăcămint natural sau produse în mod artificial pe teritoriul Republicii Moldova, cu condiția ca prețurile propuse să nu depășească prețul mediu de import al gazelor naturale și în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului de gaze naturale;”

la litera m), cuvintele „elaborează și” se exclud, iar cuvintele „bunurilor și/sau” se substituie cu cuvintele „bunurilor, a lucrărilor și”;

alineatul se completează cu litera m¹) cu următorul cuprins:

„m¹) aprobă Regulamentul privind principiile de planificare, de aprobare, în scopuri tarifare, și de efectuare a investițiilor în sector;”

litera n) va avea următorul cuprins:

„n) aprobă și monitorizează, cu consultarea, în funcție de necesitate, a autorităților de reglementare ale statelor vecine, normele privind condițiile de acces la interconectori, privind gestionarea și atribuirea capacității interconectorilor dintre sistemele de gaze naturale;”

la litera o), cuvintele „aprobă mecanismele de soluționare a problemelor congestiilor” se substituie cu cuvintele „aprobă condițiile de acces la rețelele de transport al gazelor naturale, inclusiv mecanismele de soluționare a problemei congestiilor”, iar cuvintele „operatorul rețelei” – cu cuvintele „operatorii rețelelor”;

la literele p) și r), cuvintele „elaborează și” se exclud.

11. Articolul 9:

alineatul (1):

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) să aibă acces la informația din conturile contabile ale întreprinderilor reglementate, la informația și documentele aferente activităților practicate conform licenței, la informația și documentele ce țin de conturile financiare, la informația și documentele care conțin informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la organele centrale de specialitate ale administrației publice, de la organele fiscale, vamale și de la alte autorități publice;”

la litera f), cuvintele „să aprobe” se substituie cu cuvintele „să elaboreze și să aprobe”, iar cuvintele „operator al depozitului” și cuvintele „operator al rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatori ai depozitelor” și „operatori ai rețelelor”;

alineatul se completează cu litera i¹) cu următorul cuprins:

„i¹) să sesizeze Guvernul, în cazurile prevăzute la art. 18 alin. (10), în vederea realizării de către acesta a funcțiilor prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a) și să acorde întreprinderii nou-create licență pentru desfășurarea activității de transport, de distribuție sau de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate, după caz;”

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Agenția stabilește durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor la titularii de licențe conform competenței, în funcție de complexitatea controlului, care nu poate depăși 90 de zile calendaristice. Perioada de întocmire a actului de control și de prezentare a acestuia titularului de licență supus controlului nu poate depăși 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului.”

12. La articolul 13:

titlul articolului se completează în final cu cuvântul „finali”;

alineatul (1):

la litera e), cuvântul „operatorul rețelei” se substituie cu cuvântul „operatorii rețelelor”, iar după cuvântul „survenite” se introduce cuvântul „inclusiv”;

la litera f), cuvintele „a instalației de utilizare sau privind reluarea furnizării gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorului final sau privind reconectarea”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Consumatorii finali au dreptul să sesizeze Agenția în vederea soluționării neînțelegerilor dintre aceștia și operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sau furnizorii de gaze naturale ori alți titulari de licențe, după caz, în legătură cu racordarea, contractarea. La examinarea petițiilor, Agenția soluționează problemele abordate de petiționari, adoptând decizii după caz.”

13. Articolul 14:

la alineatul (1) litera b), cuvântul „sale” se substituie cu cuvântul „preconizate”;

la alineatul (7), cuvântul „transfrontaliere” se substituie cu cuvintele „, inclusiv transfrontaliere,”.

14. În denumirea capitolului III, cuvintele „sistare temporară” se substituie cu cuvintele „suspendare temporară”.

15. Articolul 16:

la alineatul (2):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) să fie înregistrate în Republica Moldova, să prezinte documente confirmative în acest sens și să nu fie în procedură de insolvență;”

la litera c), cuvintele „sau depozite de stocare” se substituie cu cuvintele „, de depozite de stocare, de instalații GNL sau de instalații GNCV”;

la litera d), cuvintele „sau depozitele de stocare” se substituie cu cuvintele „, de depozitele de stocare, instalațiile GNL sau instalațiile GNCV”;

alineatul se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) să prezinte avizul pozitiv de expertiză, eliberat de către organismul de expertiză în domeniul securității industriale.”

la alineatul (3):

în partea introductivă, cuvântul „Managerul” se substituie cu cuvântul „Administratorul”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) să aibă studii superioare;”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Titularul de licență este obligat să respecte condițiile licenței, precum și să întrunească, pe toată perioada de desfășurare a activității licențiate, condițiile stabilite pentru eliberarea licenței și pentru prelungirea valabilității acesteia.”

la alineatul (4), cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”.

16. Articolul 17:

la alineatul (7), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

articolul se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Pe teritoriul în limitele căruia își desfășoară activitatea operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție, Agenția este în drept să autorizeze prin licențiere activitatea unor alte persoane dacă pe teritoriul respectiv titularii de licență nu își îndeplinesc obligația de extindere a rețelelor de gaze naturale timp de un an de la data înregistrării cererilor de racordare din partea solicitanților de pe teritoriul respectiv.”

17. La articolul 18:

alineatul (1):

literele e), g) și i) vor avea următorul cuprins:

„e) să țină contabilitatea în modul și în condițiile prevăzute de actele normative și să efectueze, în conformitate cu prezenta lege, separarea conturilor

contabile, separarea funcțională (organizațională și decizională) și separarea legală în funcție de genul de activitate desfășurat;”

„g) să prezinte Agenției, în termenele și condițiile stabilite de aceasta, rapoarte, inclusiv raportul cu privire la activitatea desfășurată pe piața gazelor naturale, altă informație solicitată de Agenție, necesară ei în exercitarea atribuțiilor, conform legii;”

„i) să efectueze trimestrial, în termen de cel mult 10 zile calendaristice ale trimestrului următor, plățile regulatorii.”

la alineatul (2), după cuvântul „normele” se introduc cuvintele „de securitate industrială,”;

la alineatul (3), cuvintele „la tariful de furnizare a gazelor naturale către consumatorii finali” se substituie cu cuvintele „la tarifele și prețurile la gaze naturale”, iar cuvintele „autoritatea competentă prin” – cu cuvintele „Agenție sau altă autoritate competentă prin hotărâri, decizii,”;

la alineatul (4), după cuvintele „acestor servicii” se introduc cuvintele „, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege”, iar cuvintele „deconectarea instalațiilor de utilizare ale acestora” se substituie cu cuvintele „deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali”;

la alineatul (5), cuvântul „consumator” se substituie cu cuvintele „consumatorul final”, iar după cuvântul „consumatorului” se introduce cuvântul „final”;

la alineatul (6), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”;

la alineatul (7), cuvintele „Este interzis operatorului rețelei” se substituie cu textul „Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să asigure accesul nediscriminatoriu și reglementat al terților, persoane fizice și juridice, la rețelele de gaze naturale. Este interzis operatorilor rețelelor”, iar cuvintele „la asigurarea sau la negocierea accesului” – cu cuvintele „în legătură cu acordarea accesului”;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să publice pe pagina lor electronică informația necesară pentru asigurarea accesului eficient la rețelele de gaze naturale, precum și altă informație în condițiile prezentei legi.”

la alineatul (9), cuvintele „cu care a încheiat contract de procurare, transport, distribuție sau furnizare a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „pentru realizarea evidenței volumelor de gaze naturale consumate, în conformitate cu regulamentele aprobate de Agenție”;

articolul se completează cu alineatele (10), (11) și (12) cu următorul cuprins:

„(10) Titularul licenței pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate este obligat să anunțe Agenția, cu cel puțin 3 luni înainte, despre intenția sa de a solicita suspendarea temporară sau retragerea licenței sau, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea licenței, despre intenția de a nu prelungi licența. Dacă titularul de licență nu anunță în termen despre intenția sa de suspendare sau de retragere a licenței, Agenția va da curs cererii lui la expirarea termenului de 3 luni de la înregistrare. Întreprinderea a cărei licență a expirat și care nu a respectat prevederile prezentului alineat este obligată să presteze activitatea pentru care s-a acordat licență pe perioada de timp stabilită prin hotărârea Consiliului de administrație al Agenției, care nu poate depăși 3 luni. În cazul în care Agenția, din motivul lipsei sau inexistenței unui alt titular de licență pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, nu poate desemna un alt titular de licență care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului a cărui licență a fost suspendată temporar, căruia i s-a retras licența sau a cărui licență a expirat, aceasta sesizează Guvernul pentru a întreprinde măsurile necesare.

(11) Titularul licenței pentru furnizarea gazelor naturale la tarife nereglementate este obligat să anunțe consumatorii finali cărora le furnizează gaze naturale și Agenția, cu cel puțin 3 luni înainte, despre intenția sa de a solicita suspendarea sau retragerea licenței sau, cu cel puțin 3 luni înainte de expirarea licenței, despre intenția de a nu prelungi licența.

(12) Pe durata situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, titularii de licență ce desfășoară activități în sectorul gazelor naturale au următoarele obligații:

a) în cazul producătorilor, să mobilizeze întreaga capacitate de producere în limita capacităților maxime de extracție;

b) în cazul operatorilor depozitelor de stocare, să mobilizeze întreaga capacitate de extragere a gazelor naturale;

c) în cazul operatorilor rețelelor de transport, să preia cantitățile suplimentare de gaze naturale puse la dispoziție de producători și de operatorii depozitelor de stocare și să asigure serviciile de transport al gazelor naturale, în condițiile prevăzute în Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale;

d) în cazul operatorilor rețelelor de distribuție, să întreprindă măsurile de limitare și/sau sistare a furnizării gazelor naturale, conform Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale și Programului național prevăzut la art. 5¹ alin. (2) lit. p), în condițiile legii.”

18. Articolul 19:

în titlul articolului, cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”;

la alineatul (2), cuvintele „sistează” și „sistată” se substituie, respectiv, cu cuvintele „suspendă” și „suspendată”;

la alineatul (3), cuvintele „sistată” și „sistarea”, în ambele cazuri, se substituie, respectiv, cu cuvintele „suspendată” și „suspendarea”;

alineatul (4) se abrogă;

la alineatul (5):

în partea introductivă, cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”;

la litera a), cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”;

la litera e), cuvintele „în termenul stabilit de Agenție” se substituie cu cuvintele „în termenele stabilite de prezenta lege”;

la alineatul (6), cuvintele „Hotărîrea privind sistarea” se substituie cu textul „În situațiile menționate la alin. (5) lit. b)–e), hotărîrea privind suspendarea”, iar cuvintele „sistarea” și „sistare” se substituie, respectiv, cu cuvintele „suspendarea” și „suspendare”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Pentru perioada suspendării temporare a licenței pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, Agenția va desemna un nou titular de licență pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate care să desfășoare activitatea licențiată în locul titularului de licență căruia i s-a suspendat temporar licența. Titularul de licență pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate căruia i s-a suspendat temporar licența nu va împiedica în niciun mod activitatea titularului de licență desemnat, oferindu-i întreaga informație și documentație necesare în activitate.”

la alineatul (8), cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”;

la alineatul (9), cuvântul „sistare” se substituie cu cuvântul „suspendare”;

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Reluarea valabilității licenței se efectuează în temeiul hotărîrii Agenției, după remedierea circumstanțelor care au condus la suspendarea temporară a licenței, sau în temeiul hotărîrii instanței de judecată, în condițiile legii. Dacă suspendarea temporară a licenței a fost dispusă în temeiul alin. (5) lit. a), Agenția va dispune reluarea valabilității licenței la expirarea termenului pentru care licența a fost suspendată temporar.”

la alineatul (11), cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”, iar în final se introduce textul: „Dacă suspendarea temporară a licenței a fost dispusă în temeiul alin. (5) lit. a), hotărîrea privind reluarea valabilității licenței va fi adoptată cel târziu în ziua expirării termenului pentru care licența a fost suspendată temporar.”

19. Articolul 20:

la alineatul (2) litera e), cuvântul „sistarea” se substituie cu cuvântul „suspendarea”;

la alineatul (5), după cuvintele „un nou titular de licență”, „licența” și după cuvintele „Titularul de licență” se introduc cuvintele „pentru transportul, distribuția sau furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate”.

20. La articolul 21 alineatul (1), după cuvintele „să prezinte acordul” se introduc cuvintele „sau refuzul motivat”.

21. La articolul 22 alineatele (1), (2), (3) și (4), cuvintele „operatorul rețelei” și „Operatorul rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorii rețelelor” și „Operatorii rețelelor”;

22. La articolul 23, alineatele (1) și (3), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”.

23. La articolul 25 alineatele (1) și (2), cuvintele „operatorul rețelei” și „Operatorul rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorii rețelelor” și „Operatorii rețelelor”.

24. La articolul 26 alineatele (2) și (3), cuvintele „operatorul rețelei” și „operatorului rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorii rețelelor” și „operatorilor rețelelor”.

25. La articolul 27 alineatul (2) literele a) și b), cuvintele „operatorului rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorilor rețelelor”.

26. La articolul 28 alineatele (1) și (2), cuvintele „operatorul rețelei” și „operatorului rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorii rețelelor” și „operatorilor rețelelor”.

27. Articolul 29:

la alineatul (2), cuvintele „de furnizare a gazelor naturale, activitatea cu GNL” se substituie cu cuvintele „de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate sau la tarife nereglementate, de comercializare a GNL”, iar cuvântul „contabil” se exclude;

la alineatul (4), cuvintele „Aceste întreprinderi de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „Întreprinderile de gaze naturale”, iar cuvintele „de un anumit volum” se substituie cu cuvintele „cu un anumit volum”.

28. Articolul 30:

la alineatul (1), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborate și” se exclud;

alineatul (2):

la litera b), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”;

la litera c), cuvintele „în fiecare lună” se substituie cu cuvintele „în fiecare oră, zi și lună”, cuvintele „corespunzător, repartizarea” se substituie cu cuvintele „în funcție de posibilitățile tehnice, repartizarea orară, zilnică și lunară a”;

la litera d), cuvintele „operatorului rețelei” și „operatorul rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorilor rețelelor” și „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborate și” se exclud;

la litera f), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”;

la alineatul (3), după cuvintele „și de distribuție a gazelor naturale” se introduc cuvintele „sau alte contracte”, iar cuvintele „, inclusiv a consumului tehnologic de gaze naturale în rețelele de gaze naturale” se exclud;

articolul se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) În condițiile stabilite în regulamentele aprobate de Agenție, operatorul rețelei de transport asigură echilibrul în rețelele de transport al gazelor naturale. Părțile responsabile pentru echilibrare sînt obligate să încheie contracte de procurare a gazelor naturale de echilibrare. În cazul în care partea responsabilă pentru echilibrare a provocat dezechilibru și nu are contract de procurare a gazelor naturale de echilibrare, operatorul rețelei de transport procură gazele naturale necesare acoperirii dezechilibrului. În acest caz, conform contractului de transport al gazelor naturale, costurile pentru gazele naturale respective vor fi achitate de partea responsabilă pentru echilibrare care nu a încheiat contract de procurare a gazelor naturale de echilibrare.

(6) Furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate și la tarife nereglementate sînt obligați să achiziționeze de la producători gaze naturale extrase ca zăcămint natural sau produse în mod artificial pe teritoriul Republicii Moldova în volumele stabilite de Agenție, în conformitate cu Regulile pieței gazelor naturale, cu condiția ca prețurile propuse să nu depășească prețul mediu de import al gazelor naturale și în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului de gaze naturale.”

29. Articolul 31:

la alineatul (1), cuvintele „de către participanții la piața gazelor naturale,” și cuvintele „elaborat și” se exclud;

la alineatul (2):

în partea introductivă, cuvintele „operatorului rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorilor rețelelor”;

la litera c), cuvintele „operatorului rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorilor rețelelor”;

la litera d), după cuvîntul „colectarea” se introduc cuvintele „de către operatorii rețelelor de transport, de către operatorii rețelelor de distribuție, după caz, a”.

30. La articolul 35:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 35. Operatorii rețelelor de transport”;

la alineatul (1):

partea introductivă va avea următorul cuprins:

„(1) Operatorii rețelelor de transport sînt obligați.”;

la litera b), cuvintele „elaborate și” se exclud, iar cuvintele „operatorul rețelei de transport va aplica” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor de transport vor aplica”;

la litera c), după cuvîntul „prognoza” se introduc cuvintele „producerii, furnizării și a”;

la litera f), după cuvintele „rețelele de transport al gazelor naturale” se introduc cuvintele „, inclusiv în interconectori,”, iar textul „și cu Normele tehnice ale rețelelor de transport al gazelor naturale” se substituie cu textul „, cu Normele tehnice ale rețelelor de transport al gazelor naturale și cu alte regulamente prin care se reglementează accesul la rețea, aprobate de către Agenție, și să asigure utilizarea la eficiența maximă posibilă a capacității interconectorilor”;

la litera h), textul „și în Normele tehnice ale rețelelor de transport al gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Normele tehnice ale rețelelor de transport al gazelor naturale, precum și în alte regulamente aprobate de Agenție în conformitate cu prezenta lege”;

litera k) se completează în final cu textul „, precum și informații referitoare la serviciul de transport al gazelor naturale prestat în conformitate cu contractele de transport al gazelor naturale, cu Regulile pieței gazelor naturale și alte regulamente aprobate de Agenție în conformitate cu prezenta lege”;

la litera q), cuvintele „pe care o utilizează în activitatea licențiată” se substituie cu cuvintele „sau alte bunuri, servicii și lucrări necesare pentru desfășurarea activității licențiate”;

la alineatul (3) litera c), după cuvintele „rețelei de transport” se introduce cuvîntul „trebuie”, iar în final se introduce textul: „. Influența întreprinderii dominante se asigură prin aprobarea planului financiar anual sau a oricărui alt document echivalent, precum și prin stabilirea plafonului maxim de îndatorare a

operatorului rețelei de transport întreprindere dependentă, pentru a nu fi atinse drepturile asociațiilor și ale acționarilor stabilite prin lege.”

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Întreprinderile care au luat deja măsuri aferente separării contabile, funcționale sau legale, ce asigură o independență mai mare a operatorului rețelei de transport față de întreprinderea înrudită, nu pot anula aceste măsuri.”

la alineatul (5):

cuvintele „acestor servicii” se substituie cu cuvântul „serviciilor”, iar cuvintele „în conformitate cu Regulile pieței gazelor naturale,” se exclud;

alineatul se completează în final cu cuvintele „după aprobarea lor de către Agenție”;

la alineatul (6), cuvintele „elaborate și” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Operatorul rețelei de transport va elabora și va publica pe pagina sa electronică toată informația necesară pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele de transport al gazelor naturale, inclusiv la interconectori, privind capacitatea rețelelor de transport al gazelor naturale, informația aferentă tranzacțiilor transfrontaliere, cu respectarea regulamentului aprobat de Agenție.”

31. Articolul 36:

la alineatul (1), cuvintele „elaborate și” se exclud;

la alineatul (2) literele c) și h), cuvintele „operatorului rețelei” și „operatorul rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „operatorilor rețelelor” și „operatorii rețelelor”;

la alineatul (3), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”.

32. La articolul 37:

alineatul (1):

se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) în cazul conformității calității, să acorde prioritate gazelor naturale extrase ca zăcămint natural sau produse în mod artificial pe teritoriul Republicii Moldova la dispecerizarea capacităților de producere a gazelor naturale, cu condiția ca prețurile propuse să nu depășească prețul mediu de import al gazelor naturale și în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului de gaze naturale;”

la litera g), textul „și în Normele tehnice ale rețelelor de distribuție a gazelor naturale” se substituie cu textul „, în Normele tehnice ale rețelelor de distribuție a gazelor naturale, precum și în alte regulamente aprobate de Agenție în conformitate cu prezenta lege”;

litera k) se completează în final cu cuvintele „și să publice planul de investiții, aprobat de Agenție, pe pagina sa electronică”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Operatorii rețelelor de distribuție sînt independenți de orice întreprindere care desfășoară activitate de producere sau de furnizare a gazelor naturale, cu excepția situației prevăzute la art. 54, și nu pot deține licență pentru producerea sau furnizarea gazelor naturale.”

la alineatul (3), litera c) se completează în final cu textul: „. Influența întreprinderii dominante se asigură prin aprobarea planului financiar anual sau a oricărui alt document echivalent, precum și prin stabilirea plafonului maxim de îndatorare a operatorului rețelei de distribuție întreprindere dependentă, pentru a nu fi atinse drepturile asociaților și ale acționarilor stabilite prin lege;”

la litera d), cuvintele „pe care să îl publice ulterior într-un ziar republican și să-l afișeze la oficiile sale” se substituie cu cuvintele „pe care îl va publica ulterior pe pagina sa electronică”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Întreprinderile care au luat deja măsuri aferente separării contabile, funcționale sau legale, ce asigură o independență mai mare a operatorului rețelei de distribuție față de întreprinderea înrudită, nu pot anula aceste măsuri.”

la alineatul (4), după cuvintele „consumul tehnologic” se introduc cuvintele „și pierderile”;

la alineatul (6), cuvintele „elaborate și” se exclud.

33. Articolul 38:

la alineatul (1), cuvintele „elaborate și” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”.

34. La articolul 39:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție asigură acces la rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale tuturor utilizatorilor de sistem și terților fără discriminare. Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție pot refuza accesul la rețelele lor de gaze naturale, inclusiv să refuze argumentat eliberarea avizului de racordare, în cazul în care se confruntă cu lipsă de capacitate pe motiv că nu există rețea de gaze naturale sau dacă rețeaua de gaze naturale existentă nu are capacitatea necesară pentru a fi satisfăcute cerințele solicitantului. Refuzul trebuie motivat și justificat în modul corespunzător. Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să ofere informații pertinente despre măsurile necesare extinderii rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale și despre termenele concrete de realizare a extinderii rețelelor de transport și de distribuție a gazelor naturale.”

la alineatul (3), după cuvintele „în termenele stabilite” se introduce cuvîntul „inclusiv”;

la alineatul (4), cuvintele „Operatorul rețelei de transport este obligat” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor de transport sînt obligați”;

alineatul (5) se abrogă.

35. Legea se completează cu articolul 39¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 39¹. Racordarea la rețeaua de gaze naturale

(1) Orice persoană fizică sau juridică are dreptul să solicite racordarea instalației de utilizare, a instalației de producere, a depozitului de stocare, a instalației GNL ce îi aparține la rețeaua de gaze naturale a operatorului rețelei de transport sau a operatorului rețelei de distribuție care își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență. Operatorii rețelelor de transport,

operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să comunice în scris, în termen de 15 zile de la data depunerii de către solicitant a cererii de racordare, condițiile tehnico-economice de racordare la rețeaua de gaze naturale și să colaboreze cu solicitantul la alegerea și la realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare, cu excepțiile stabilite la art. 39 alin. (2).

(2) Se interzice operatorilor rețelelor de transport, operatorilor rețelelor de distribuție să oblige solicitantul să proiecteze și să monteze instalația de racordare de o capacitate ce depășește debitul de gaze naturale solicitat. Nerespectarea acestei cerințe are drept consecință rambursarea de către operatorii rețelelor de transport, de către operatorii rețelelor de distribuție a diferenței de cheltuieli dintre cheltuielile efectiv suportate de solicitant și cele ce urmau a fi suportate conform legii.

(3) Operatorii rețelelor de distribuție nu sînt în drept să includă în avizul de racordare, eliberat în scopul racordării la rețeaua de distribuție a gazelor naturale a blocului/blocurilor locativ/locative, prevederi privind obligarea solicitantului de a construi rețele de distribuție a gazelor naturale de presiune înaltă și medie sau stații de reglare a presiunii sau de a modifica capacitatea celor existente.

(4) La cererea solicitantului, operatorul rețelei de transport, operatorul rețelei de distribuție asigură proiectarea și montarea instalației de racordare. Lucrările de proiectare și montare a instalației de racordare se efectuează după încheierea contractului de îndeplinire a lucrărilor de racordare și după achitarea de către solicitant a tarifului de racordare. Solicitantul este în drept să angajeze altă persoană autorizată pentru proiectarea și pentru montarea instalației de racordare.

(5) Operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să asigure racordarea la rețeaua de transport, de distribuție a gazelor naturale a instalației de utilizare, a instalației de producere, a depozitului de stocare sau a instalației GNL. Racordarea se efectuează după achitarea de către solicitant a tarifului de racordare. În cazul în care pentru realizarea instalației de racordare este necesar acordul proprietarilor terenului sau ai imobilului pe care urmează a fi amplasată instalația de racordare, solicitantul este obligat să obțină în prealabil acordul respectiv și să suporte costurile aferente. Condițiile aferente efectuării racordării instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare sau a instalațiilor GNL se stabilesc în regulamentele aprobate de Agenție, inclusiv în Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale, în Normele tehnice ale rețelelor de transport al gazelor naturale, în Normele tehnice ale rețelelor de distribuție a gazelor naturale.

(6) Instalațiile de racordare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor noncasnici, montate de operatorii rețelelor de transport, de operatorii rețelelor de

distribuție și amplasate pe teren public, se consideră proprietate a operatorilor rețelelor de transport, respectiv, a operatorilor rețelelor de distribuție care sînt responsabili de repararea, de exploatarea și de întreținerea lor pînă la punctul de delimitare. Punctul de delimitare se stabilește evitîndu-se amplasarea instalațiilor operatorilor de rețea pe terenul consumatorului noncasnic, excepție fiind cazurile particulare prevăzute în Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale.

(7) Recepționarea instalațiilor de racordare și punerea sub presiune a instalațiilor de utilizare, a instalațiilor de producere, a depozitelor de stocare sau a instalațiilor GNL se efectuează cu respectarea documentelor normativ-tehnice stabilite prin lege.”

36. La articolul 41, titlul va avea următorul cuprins:

„Articolul 41. Operatorii combinați”.

37. Articolul 42:

la alineatul (1), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborat și” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborate și” se exclud;

la alineatul (3), cuvintele „elaborate și” se exclud.

38. Articolul 44:

la alineatele (1) și (2), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie, în toate cazurile, cu cuvintele „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborat și” se exclud;

la alineatul (3), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”.

39. Articolul 45:

la alineatul (1), cuvîntul „elaborate” se substituie cu cuvîntul „aprobate”;

la alineatul (2), cuvintele „sînt avizate de Agenție” se substituie cu textul „se prezintă spre avizare Agenției cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea contractelor precedente”;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate îndeplinesc, de asemenea, obligațiile furnizorului de ultimă opțiune în limitele teritoriului autorizat.”

la alineatul (6), cuvintele „Furnizorul de ultimă opțiune” se substituie cu cuvintele „La solicitare, furnizorul de gaze naturale la tarife reglementate”.

40. Articolul 47:

la alineatul (1), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „elaborat și” se exclud;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale va cuprinde norme cu privire la proiectarea, montarea, recepționarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, la delimitarea instalațiilor întreprinderii de gaze naturale de instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali, la exploatarea și la întreținerea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, va conține prevederi referitor la termenele și la procedura de racordare la rețelele de gaze naturale a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, la încheierea, modificarea, suspendarea sau rezilierea contractelor de furnizare a gazelor naturale, la evidența consumului de gaze naturale, la plata gazelor naturale, la deconectarea instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali, la limitarea și întreruperea furnizării de gaze naturale, la examinarea reclamațiilor consumatorilor finali și la modalitatea de soluționare a diferendelor și a litigiilor dintre furnizorii și/sau operatorii rețelelor de transport sau operatorii rețelelor de distribuție și consumatorii finali.”

41. Articolul 48:

la alineatul (1), cuvintele „a instalației de utilizare” se substituie, în ambele cazuri, cu cuvintele „a instalațiilor de gaze naturale ale consumatorilor finali”, iar cuvintele „cazurile și modalitatea de reziliere a contractului” – cu cuvintele „cazurile și modalitatea de modificare, suspendare și reziliere a contractului”;

la alineatul (3), cuvintele „de furnizare” se substituie cu cuvintele „de procurare sau de furnizare”, cuvintele „orice furnizor” – cu cuvintele „orice producător sau furnizor”, cuvintele „un furnizor” – cu cuvintele „un producător/furnizor”, iar cuvintele „elaborat și” se exclud;

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Furnizorul de gaze naturale la tarife reglementate nu poate refuza încheierea contractului de furnizare a gazelor naturale cu potențialul consumator final care a îndeplinit toate condițiile impuse prin lege pentru încheierea contractului. Pentru achitarea cu întârziere a consumului de gaze naturale, consumatorii finali plătesc penalitate în mărimea determinată și în modul stabilit prin contract în urma negocierilor. Quantumul penalității este negociabil, dar nu poate depăși rata medie anuală ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în monedă națională de băncile comerciale, pentru un an, înregistrată în anul precedent și publicată în raportul Băncii Naționale a Moldovei. Furnizorii vor renegocia quantumul penalității stabilite în contractele încheiate cu toți consumatorii finali, cu respectarea plafonului maxim stabilit.”

42. La articolul 49 alineatul (2), cuvintele „Instalațiile de utilizare” se substituie cu cuvintele „Instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali”.

43. Articolul 50:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„Articolul 50. Situații excepționale pe piața gazelor naturale, întreruperi și limitări în livrarea gazelor naturale”;

la alineatul (1):

în partea introductivă, cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

litera c) se completează în final cu cuvintele „, ceea ce provoacă situații excepționale pe piața gazelor naturale”;

la alineatul (2), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

la alineatul (3), cuvintele „Operatorul rețelei” și „operatorul rețelei” se substituie, respectiv, cu cuvintele „Operatorii rețelelor” și „operatorii rețelelor”;

la alineatul (4), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

la alineatul (5), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

la alineatul (6), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”, iar cuvintele „instalația de utilizare” – cu cuvintele „instalațiile de gaze naturale ale consumatorilor finali”;

articolul se completează cu alineatele (7), (8), (9) și (10) cu următorul cuprins:

„(7) În cazul în care operatorii rețelelor de transport constată existența unei situații excepționale pe piața gazelor naturale, aceștia sînt obligați să întreprindă imediat măsuri în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale și să notifice despre acest fapt Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale de pe piața gazelor naturale. În termen de 12 ore de la notificare, Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale verifică dacă sînt îndeplinite condițiile privind existența situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale și, după caz, constată apariția situației excepționale pe piața gazelor naturale.

(8) Dacă, după verificare, Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale decide că nu există o situație excepțională pe piața gazelor naturale, operatorii rețelelor de transport sînt obligați să reia de îndată activitatea în condiții obișnuite.

(9) Pe perioada situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, măsurile dispuse în conformitate cu Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale sînt obligatorii și prevalează în raport cu prevederile contractuale și actele normative în domeniu.

(10) La dispariția cauzelor care au determinat apariția situației excepționale pe piața gazelor naturale, operatorii rețelelor de transport sînt obligați să reia de îndată activitatea în condiții obișnuite și să notifice imediat Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale despre aceasta. Comisia de supraveghere a situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, în termen de cel mult 12 ore, verifică și constată încetarea situației excepționale pe piața gazelor naturale.”

44. Legea se completează cu articolul 50¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 50¹. Securitatea aprovizionării cu gaze naturale
a unor categorii de consumatori finali

(1) Operatorii rețelelor de transport anunță, în conformitate cu art. 50 alin. (7), producătorii, operatorii rețelelor de distribuție, operatorii depozitelor de

stocare și furnizorii de gaze naturale în legătură cu apariția situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale.

(2) Imediat după ce au fost anunțați despre apariția situației excepționale pe piața gazelor naturale, furnizorii și producătorii de gaze naturale au obligația de a disponibiliza cantitățile de gaze naturale necesare pentru a asigura consumul:

- a) consumatorilor casnici;
- b) instituțiilor care asigură servicii medicale, instituțiilor de învățământ, instituțiilor de asistență socială care asigură îngrijirea copiilor, a persoanelor vârstnice sau a persoanelor cu dizabilități, precum și penitenciarelor;
- c) centralelor de furnizare a agentului termic care nu au posibilitatea de a folosi combustibil alternativ, întreprinderilor de alimentare cu apă potabilă;
- d) instituțiilor publice de nivel central și local.

(3) La aprobarea Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale, Guvernul poate extinde lista prevăzută la alin. (2). Ordinea de livrare a gazelor naturale consumatorilor finali în caz de situații excepționale pe piața gazelor naturale, stabilită la alin. (2), este obligatorie pentru titularii de licențe.

(4) În cazul situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, operatorii rețelelor de transport, operatorii rețelelor de distribuție, operatorii depozitelor de stocare vor presta cu prioritate serviciile de livrare a gazelor naturale consumatorilor finali specificați la alin. (2).

(5) Pe perioada situațiilor excepționale pe piața gazelor naturale, consumatorii finali menționați la art. 5¹ alin. (2) lit. p) pentru care s-a dispus măsura limitării și/sau a sistării furnizării de gaze naturale au obligația să întreprindă măsurile necesare pentru siguranța echipamentelor și a instalațiilor, să treacă la utilizarea de combustibili alternativi, după caz.”

45. Articolul 51:

la alineatul (1), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Pentru consumatorii casnici, cheltuielile legate de procurarea, verificarea metrologică, instalarea, exploatarea, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a consumului de gaze naturale se suportă de operatorii rețelelor de distribuție. Cheltuielile respective justificate se includ în tariful la serviciul de distribuție a gazelor naturale. Consumatorii noncasnici sînt obligați să

procure, să instaleze, să efectueze verificarea metrologică, să exploateze, să întrețină, să repare și să înlocuiască echipamentele de măsurare a volumelor de gaze naturale furnizate. Operatorii rețelelor de distribuție vor instala la consumatorii casnici echipamente de măsurare electronice, care permit înregistrarea orară a volumelor de gaze naturale utilizate, după ce vor demonstra eficiența economică a acestor măsuri și după aprobarea acestor măsuri de către Agenție.”

la alineatul (2), cuvintele „Operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „Operatorii rețelelor”;

la alineatul (4), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) achită tariful de racordare, tariful pentru reconectare în cazul în care instalațiile de gaze naturale ale consumatorului final au fost deconectate de la rețeaua de gaze naturale, precum și alte cheltuieli care rezultă din lege. Tariful de racordare și tariful pentru reconectare constituie tarife pentru servicii auxiliare și se achită de consumatorul final în condițiile stabilite în Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea gazelor naturale;”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Consumatorii casnici considerați vulnerabili în conformitate cu criteriile stabilite conform cadrului legal din domeniu pot primi compensații de la bugetul de stat în modul și în condițiile prevăzute de lege.”

46. La articolul 53:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Tarifele reglementate la serviciile de stocare, de transport și de distribuție a gazelor naturale, tariful pentru furnizarea gazelor naturale la tarife reglementate, tariful final la gazele naturale furnizate de furnizorii de gaze naturale la tarife reglementate, inclusiv tarifele diferențiate în funcție de nivelul presiunii din rețelele de gaze naturale, se determină de titularii de licențe și se aprobă de Agenție conform unei metodologii prestabilite.”

la alineatul (2), cuvintele „se elaborează și” se exclud;

alineatul (3):

la litera a), ultima liniuță va avea următorul cuprins:

„– a nivelului de rentabilitate determinat în funcție de costul gazelor naturale furnizate (pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate) sau de metoda costului mediu ponderat al capitalului (pentru activitățile de transport, de distribuție sau de stocare a gazelor naturale);”

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) modul de recuperare prin tarif a investițiilor efectuate, metoda de determinare și de aplicare a ratei de rentabilitate, pe tip de activitate. La aplicarea ratei de rentabilitate nu se ia în considerație valoarea ce a rezultat în urma reevaluării activelor, valoarea activelor achitate de consumatori, precum și activele care au fost obținute gratuit prin donații și prin granturi;”

la litera e), cuvintele „la care sînt racordate instalațiile de utilizare” se exclud;

la alineatul (7), cuvintele „operatorul rețelei” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor”, iar cuvintele „pentru racordarea instalațiilor de utilizare la rețelele de gaze naturale,” – cu cuvintele „a tarifului de racordare și a tarifului pentru reconectare”.

47. Articolul 54:

la alineatul (1):

partea introductivă și litera a) vor avea următorul cuprins:

„(1) Pînă la 1 ianuarie 2015:

a) operatorii rețelelor de distribuție vor finaliza separarea conturilor contabile și vor separa funcțional (decizional și organizațional) activitatea de distribuție a gazelor naturale de activitatea de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate. În legătură cu executarea obligației stabilite, operatorii rețelelor de distribuție trebuie să prezinte Agenției, pînă la 1 ianuarie 2015, programul de conformitate în care urmează să fie descrise în mod detaliat și măsurile întreprinse pentru îndeplinirea cerințelor stabilite la art. 37. Neprezentarea în termen a programului de conformitate atrage sancționarea operatorilor rețelelor de distribuție în conformitate cu prevederile Codului contravențional;”

la litera b), cuvintele „fiecare operator al rețelei ce deservește” se substituie cu cuvintele „operatorii rețelelor ce deserveesc”;

articolul se completează cu alineatele (2¹), (2²), (2³) și (2⁴) cu următorul cuprins:

„(2¹) Pînă la 1 ianuarie 2016, operatorii rețelelor de distribuție pot fi concomitent și furnizori de gaze naturale la tarife reglementate.

(2²) Pînă la 1 ianuarie 2016, operatorii rețelelor de distribuție sînt obligați să separe, din punct de vedere legal, activitatea de distribuție a gazelor naturale de activitatea de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate.

(2³) Adunarea generală a acționarilor este în drept să decidă că nu este necesară evaluarea activelor întreprinderii în legătură cu executarea de către operatorii rețelelor de distribuție a obligațiilor stabilite în prezentul articol. Diferența rezultată în urma evaluării activelor nu va fi luată în calcul la aplicarea ratei de rentabilitate în contextul determinării de către titularii de licențe și al aprobării de către Agenție a tarifelor reglementate.

(2⁴) Separarea rețelelor de transport al gazelor naturale și a operatorilor rețelelor de transport și de sistem se va efectua pînă la 1 ianuarie 2020.”

VICEPREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SERGHEI SÎRBU

**Chișinău, 11 iulie 2014.
Nr. 125.**